

Jij bent in beeld

Docentenhandleiding

Lesmateriaal
vmbo tl/havo/vwo 1-3

Dit lesmateriaal is voor gebruik
in NEMO en in de klas

SCIENCE MUSEUM

Informatie bij dit lesmateriaal

NEMO en onderwijs

NEMO heeft een uitgebreid gratis educatief aanbod om uw bezoek aan NEMO te verdiepen. Het aanbod sluit aan op de kerndoelen uit het curriculum van het voortgezet onderwijs.

Lesmateriaal *Jij bent in beeld*

Dit lesmateriaal is geschikt voor de klassen 1, 2 en 3 van het voortgezet onderwijs. Met *Jij bent in beeld* leren leerlingen zichzelf en elkaar beter kennen. Wat maakt ons mensen? Hoe werkt ons brein? Zijn we uniek of lijken we allemaal op elkaar?

Doelgroep	Onderbouw vo (vmbo tl tot en met vwo)
Lesdoelen	De leerlingen: <ul style="list-style-type: none">▪ leren dat mensen op elkaar lijken, maar ook uniek zijn;▪ reflecteren op aspecten van de mens en zichzelf in de eigen omgeving, in het verleden, het nu en de toekomst;▪ onderzoeken aspecten van de mens bekeken vanuit de biologie, de sociologie en de psychologie.
Kerndoelen	Kerndoel 29, 34 en 35 van het leergebied Mens en natuur, Kerndoel 43 van het leergebied Mens en maatschappij
Inhoud	Het lesmateriaal bestaat uit 4 modules: <ul style="list-style-type: none">▪ Inleidende les <i>Lokaal 69</i>▪ Een bezoek aan de tentoonstelling <i>Humania</i> in NEMO met de webapp <i>Humania</i>.▪ Verdiepende activiteit: de filmopdracht <i>Jij bent in beeld</i> in NEMO. Boek deze activiteit gratis voordat u NEMO bezoekt.▪ Verdiepende les waarbij wordt teruggeblikt op het bezoek aan NEMO. <p>Deze modules sluiten inhoudelijk op elkaar aan en vormen samen een logische lessenreeks. Je kunt er ook voor kiezen om alleen de webapp en/of alleen de verdiepende activiteit in NEMO te doen.</p>
Leerlingmateriaal	<ul style="list-style-type: none">▪ Webapp <i>Humania</i> Als leerlingen geen gebruik kunnen of mogen maken van de webapp, gebruik dan het werkblad <i>Humania</i>.▪ Document: werkblad in NEMO Checklist <i>Jij bent in beeld</i>▪ Document: werkblad in NEMO Storyboard <i>Jij bent in beeld</i>▪ Instructiefilm: Filmopdracht <i>Jij bent in beeld</i>

Docentenhandleiding

In deze docentenhandleiding vindt u instructies die u helpen bij de voorbereiding op het bezoek aan de tentoonstelling *Humania*. Wij wensen u en uw leerlingen veel plezier in NEMO.

TIP

Kijk op www.nemosciencemuseum.nl/onderwijs voor actuele informatie over bijvoorbeeld bereikbaarheid en openingstijden.

Inhoud

In NEMO

Tentoonstelling *Humania* bezoeken

04

Een bezoek aan de interactieve tentoonstelling *Humania*. De leerlingen gebruiken hierbij de webapp *Humania*. Een website met 12 opdrachten waarmee leerlingen ontdekken hoe uniek zij zijn. De webapp vind je op www.nemohumania.nl. De leerlingen gebruiken hiervoor hun eigen smartphone of tablet.

Filmopdracht *Jij bent in beeld*

09

Bij de filmopdracht *Jij bent in beeld* kijken de leerlingen eerst een instructiefilm en maken zij vervolgens in de tentoonstelling een kort filmpje over wat ze bij een van de exhibits over zichzelf en elkaar te weten zijn gekomen. Verschillen ze van elkaar of lijken ze juist op elkaar? Ze gebruiken hiervoor hun eigen smartphone of tablet.

In de klas

Inleidende les *Lokaal 69*

14

Inleidende les op school waarin de leerlingen de interactieve schoolplaat *Lokaal 69* bezoeken.

Verdiepende les *De klas in beeld*

17

Een verdiepende les op school waarin de leerlingen terugkijken op hun bezoek aan NEMO en discussiëren over stellingen die te maken hebben met de vraag: Ben je uniek of niet?

© 2021 NEMO Science Museum

Deze uitgave van NEMO Science Museum is ontwikkeld door het NEMO Science Learning Center, het expertisecentrum van NEMO op het gebied van leren over wetenschap en techniek.

Het is toegestaan om zonder winst oogmerk het materiaal of delen van het materiaal te kopiëren en te distribueren, zolang vermelding van de herkomst van het materiaal goed is aangegeven.

Fotografie DigiDaan

NEMO Science Museum t +31 (0) 20 531 32 33
Oosterdok 2 info@e-nemo.nl
1011 VX Amsterdam
Postbus 421 nemosciencemuseum.nl
1000 AK Amsterdam nemokennislink.nl

Humania

Tentoonstelling *Humania* bezoeken

05

Filmopdracht *Jij bent in beeld*

10

Tentoonstelling *Humania* bezoeken

Je gaat met de klas naar NEMO om op de vierde verdieping de tentoonstelling *Humania* te bezoeken. Met behulp van de webapp *Humania* onderzoeken leerlingen de vraag: ben ik uniek of hetzelfde als iedereen? Met twaalf interactieve opdrachten leren zij zichzelf en de tentoonstelling *Humania* beter kennen. Alle opdrachten zijn gelinkt aan exhibits in de tentoonstelling en vertellen iets over wie we zijn of waar we vandaan komen. Leerlingen doen de opdrachten via de browser op hun eigen telefoon of tablet. NEMO biedt daarvoor gratis wifi aan.

Belangrijkste informatie op een rijtje

Locatie	In NEMO
Tijdsduur	45 minuten
Lesdoelen	<p>De leerlingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ vergelijken zichzelf met de gemiddelde mens; ■ reflecteren op de vraag: ben ik uniek of hetzelfde als iedereen? ■ komen in aanraking met verschillende aspecten van de mens, waarbij deze onderwerpen aan bod komen: evolutie, gedrag, erfelijkheid, identiteit, anatomie, hersenen, culturele diversiteit, genderidentiteit en zintuigen.
Vorbereiding	Meld je aan voor de webapp (zie de volgende bladzijde). Regel voldoende begeleiders: één per tien leerlingen. Kopieer voor elke begeleider de 'Informatie voor de begeleider' (zie de volgende bladzijde). Deel de klas in tweetallen in.
Materialen	<p>Voor elke tweetal:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ een link naar de webapp <i>Humania</i>. Dat kan via een QR-code of website en klassencode; zie hierna de aanmeldprocedure. <p>Voor elke begeleider:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ informatie voor begeleiders; zie hierna.

TIP

Als leerlingen geen gebruik kunnen of mogen maken van de webapp, gebruik dan het werkblad *Humania*. Dat is te vinden op www.nemosciencemuseum.nl/webapphumania.

Organisatie	De leerlingen gaan in tweetallen met de webapp aan de slag in <i>Humania</i> . Ze kiezen zelf in welke volgorde ze de opdrachten doen, zo kunnen ze voor een andere exhibit kiezen als er een bezet is.
-------------	---

Aanmelden voor de webapp *Humania*

Een webapp is niets anders dan een website met de uitstraling van een normale app. Om toegang te krijgen tot de website moet je een account aanmaken. Dat is nodig omdat wij dan na het bezoek een (digibord)overzicht van de resultaten van de klas kunnen toesturen. Dit overzicht is niet te herleiden tot individuele leerlingen, het gaat bijvoorbeeld om iets als '30 procent van de klas heeft een sterkere linker- dan rechterhand'. Binnen drie maanden na je bezoek aan NEMO verwijderen wij deze gegevens.

Maak een account aan op www.nemohumania.nl. Per mail ontvang je een link om het account te activeren. Klik op KLASSENCODE OPVRAGEN en zorg dat je deze tijdens het bezoek bij de hand hebt. Je leerlingen krijgen toegang tot de webapp door de QR-code te scannen met hun smartphone of door de link over te typen in hun browser en de viercijferige klassencode in te vullen. Laat leerlingen voor het bezoek aan NEMO de webapp vast openen op hun smartphone. Ook de andere begeleiders kunnen zich op deze manier aanmelden.

Na het bezoek aan NEMO ontvang je een e-mail met een link naar de statistieken van de klas, die u op het digibord kan bekijken. Bekijk en bespreek hoe uniek jullie klas is ten opzichte van andere klassen die bij NEMO zijn geweest.

Informatie voor de begeleiders

NEMO gaat over onderzoeken en experimenteren. Het gaat niet om goed of fout. De antwoorden op de volgende pagina's dienen vooral ter ondersteuning. In NEMO 'spelen' leerlingen met exhibits (tentoonstellingsonderdelen) en daarbij doen ze kennis op. Niet elke leerling leert daarbij hetzelfde. Als begeleider kun je dit spel verdiepen, bijvoorbeeld door de leerlingen vragen te stellen terwijl ze bezig zijn met een exhibit. Door de leerlingen te laten verwoorden wat ze doen, verwerken ze informatie beter.

De tentoonstelling *Humania*

Op de vierde verdieping ontdekken de leerlingen alles over de mens in de tentoonstelling *Humania*. De tentoonstelling is opgebouwd uit drie thema's: ik was, ik ben en ik word. De drie thema's zijn het vertrekpunt om met zelftests, spellen, filmpjes, museale objecten en persoonlijke verhalen in de sociologische, psychologische en biologische aspecten van de mens te duiken. De vraag hoe hun lichaam en leven eruitzien is ook geplaatst in een breder verband: de maatschappij of tijd waarin je leeft, heeft invloed op hoe je kunt leven en hoe je jezelf ziet.

Hoe zijn we ontstaan? *Humania* gaat over lichaam, brein, DNA, gezondheid, gedrag, seksualiteit en verlangens. De leerlingen onderzoeken vragen als: wat zegt mijn naam over mij? Hoe ga ik om met de dood? Hoe lenig ben ik? Naast alle vragen is de tentoonstelling doorspekt met weetjes als: wist je dat je uit evenveel bacteriën als lichaamseigen cellen bestaat? Wist je dat er best weleens DNA van neanderthalers in jouw DNA kan zitten?

De webapp *Humania*

De webapp *Humania* bestaat uit twaalf verschillende opdrachten die de leerlingen in tweetallen in de tentoonstelling uitvoeren. Elke opdracht is gelinkt aan een exhibit. De opdrachten zijn zo geschreven, dat de leerlingen de exhibits makkelijk kunnen vinden en de opdrachten zelfstandig kunnen uitvoeren.

Globaal volgen de leerlingen per opdracht vier stappen:

1. Start bij het *Humania*-beeld.
2. Zoek de deelvraag.
3. Zoek de exhibit.
4. Doe de opdracht en de exhibit.

TIP

Bekijk de opdrachten van tevoren, zodat je een idee hebt van wat de leerlingen gaan doen.

Hierna staat voor de twaalf opdrachten per exhibit het onderwerp dat aan bod komt en een korte omschrijving van wat de leerling daarover bij de exhibit te weten kan komen.

Ik was ...

Naam exhibit: *Verwant aan je kamerplant*

Onderwerp: Evolutie

In deze exhibit ontdekt de leerling dat alle verschillende soorten zijn ontstaan vanuit gemeenschappelijke voorouders. Ze zien skeletten en breinen van verschillende organismen die zij met elkaar kunnen vergelijken. Zo komen ze erachter dat verschillende organismen op elkaar lijken en afstammen van een gemeenschappelijke voorouder. Tussen de organismen is een animatie te zien over evolutie waarin dit aan de hand van de tentoongestelde organismen wordt uitgelegd.

Naam exhibit: *Beestachtig*

Onderwerp: Gedrag

Deze exhibit stelt met een projectie op de vloer vragen over verschillen en overeenkomsten tussen mensen en andere dieren, bijvoorbeeld: 'Verhalen en ideeën geloven en delen, doen andere dieren dat ook?'. Het goede antwoord wordt gedemonstreerd met een filmpje. De leerlingen leren hier dat mensen vergeleken met andere dieren niet zo uniek zijn als zij misschien zouden denken.

Naam exhibit: *Wat zegt je naam?*

Onderwerp: Cultuur en identiteit

In deze exhibit staan 1632 namen die in Nederland veel voorkomen, opgedeeld in verschillende groepen. De leerlingen kunnen hier hun naam opzoeken en kijken in welke groep de naam past. passen.

Naam exhibit: *Test je kleurgeheugen*

Onderwerp: Erfelijkheid en identiteit

Deze exhibit vraagt of leerlingen een kleur willen onthouden terwijl zij door een gang lopen. Ondertussen wordt, zonder dat zij dat weten, hun loopje opgenomen. Na afloop kunnen zij op een scherm aangeven welke van de drie stokpoppetjes die daarop te zien zijn van hen is. Iemands manier van lopen en bewegen is namelijk uniek en bovendien erfelijk. Tussen familieleden zie je dus overeenkomsten in de manier van bewegen.

Ik ben ...

Naam exhibit: *Kijk naar jezelf*

Onderwerp: Anatomie, bloedvatstelsel en biometrie

Hoewel de bouw van het lichaam in grote lijnen voor iedereen hetzelfde is, is iedereen in details uniek. Naast een collage van foto's van lichaamsdelen bestaat deze exhibit uit een opstelling waarin de leerlingen vier lichaamsdelen beter kunnen bekijken: het aderpatroon in de hand, hartslagritme, iriskleurenpatroon en oor. Door goed te kijken en te vergelijken met anderen ontdekken de leerlingen dat deze kenmerken uniek zijn voor hen. Dit soort biometrische eigenschappen zijn zelfs zo uniek, dat ze gebruikt kunnen worden om iemand te identificeren.

Naam exhibit: *Lichamelijk (on)mogelijk*

Onderwerp: Anatomie, stevigheid en beweging

In deze exhibit meten leerlingen hun eigen flexibiliteit, kracht en balans, en onderzoeken zij wat zij wel en niet kunnen als het gaat om beweging. Zij leren dat de bouw van het lichaam (spieren, botten en gewrichten) ervoor zorgen dat ze kunnen bewegen. Variatie in die bouw (anatomie) en oefening bepalen mede hoe lenig of sterk je bent en hoe goed je balans kunt houden.

Naam exhibit: *Prikkel je brein*

Onderwerp: Hersenen en regeling

In deze exhibit doen leerlingen drie dingen waarbij het brein op verschillende manieren betrokken is: ruiken en geheugen, knuffelen en gewoontegedrag. Zij leren dat verschillende delen van het brein verschillende functies hebben, en dat deze onderling en met de rest van het lichaam communiceren. Zo kunnen geuren herinneringen oproepen, zorgt druk op je lichaam voor hetzelfde gevoel als knuffelen en is het moeilijk om ingesleten patronen te veranderen. Ook is er een echt brein te zien.

Naam exhibit: *Doe de test*

Onderwerp: Gedrag

In deze exhibit krijgen leerlingen opdrachten die steeds gekker worden. Na afloop moeten zij voor de uitslag naar de ruimte aan de achterkant van de spiegel. Daar komen zij erachter dat ze daar door de spiegel kunnen kijken; anderen hebben dus kunnen zien dat zij gekke houdingen aannamen. Zij leren dat mensen van nature volgzaam zijn en vaak instructies opvolgen van mensen die je als autoriteit beschouwt.

Naam exhibit: *Er is er één jarig ...*

Onderwerp: Culturele diversiteit

Deze exhibit bestaat uit twee grote vitrines met objecten en foto's. Bij elk object hoort een persoonlijk verhaal over de verjaardag van de persoon op de foto. Leerlingen kunnen bekijken hoe anderen hun verjaardag vieren en dat vergelijken met hoe zij dat zelf doen. Zij leren over de culturele diversiteit om hen heen en dat niet alleen de mensen in je directe omgeving, maar ook de (sub)cultuur waarin je leeft invloed hebben op hoe je denkt en leeft.

Naam exhibit: *Genderblender*

Onderwerp: Genderidentiteit

Deze exhibit bestaat uit een cilinder die is opgebouwd uit de drie verschillende lagen waar genderidentiteit uit bestaat: gender (hoe je je voelt), geslacht (je lichamelijke kenmerken) en genderexpressie (hoe je je uit, bijvoorbeeld met kleding, sieraden en gedrag).

Leerlingen kunnen de lagen ten opzichte van elkaar draaien en daarmee ontdekken dat er verschillende combinaties mogelijk zijn. Zij worden aangezet om na te denken over wat gender is, hoe zij tegen hun eigen en iemand anders gender aankijken, wat de invloed van anderen en cultuur hierop is en hoe dit hen en anderen beïnvloedt.

Ik word ...

Naam exhibit: *Actie-reactie*

Onderwerp: Hersenen en zintuigen

In deze exhibit drukken leerlingen zo snel mogelijk op oplichtende lampen om daarmee hun reactietijd te meten. Deze reactietijd bestaat uit de tijd die nodig is voor je brein om het signaal te ontvangen en te verwerken, plus de tijd die je lichaam nodig heeft om te reageren. Door te trainen worden zowel je brein als je lijf sneller.

Naam exhibit: *Wat jij wilt*

Onderwerp: Vrije wil

Met zes objecten en vragen worden leerlingen aan het denken gezet over de vraag: bestaat vrije wil?

TIP

Bij een aantal opdrachten bij exhibits worden data van de hele klas verzameld. Dit biedt de mogelijkheid om daar in de klas samen nog naar te kijken. De data vindt je terug door in te loggen op de klassenpagina.

Activiteit Filmopdracht

Jij bent in beeld

Deze verdiepende opdracht doen de leerlingen in de tentoonstelling *Humana*. De leerlingen kijken een instructiefilm en maken vervolgens in de tentoonstelling een kort filmpje over wat ze bij één van de exhibits over zichzelf en elkaar te weten zijn gekomen. Verschillen ze van elkaar of zijn ze juist hetzelfde? Door samen te bedenken hoe ze hun bevindingen in beeld willen brengen reflecteren ze op het onderwerp van de exhibit en komen ze meer over zichzelf en elkaar te weten.

De belangrijkste informatie op een rijtje

Locatie	In NEMO
Tijdsduur	45 minuten
Lesdoelen	<p>De leerlingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ reflecteren op aspecten van de mens en zichzelf in de eigen omgeving, in het verleden, het nu en de toekomst; ■ onderzoeken aspecten van de mens bekeken vanuit de biologie, de sociologie en de psychologie; ■ brengen in beeld wat zij over zichzelf en elkaar te weten zijn gekomen bij een exhibit.
Vorbereiding	<p>Zorg voor één begeleider per tien leerlingen. Bekijk voor het bezoek aan NEMO de instructiefilm op www.nemosciencemuseum.nl/jijbentinbeeld en stuur de link door naar de leerlingen. Verdeel de leerlingen in groepjes van 2 of 3 leerlingen en print per 2 of 3 leerlingen de werkbladen Checklist en Storyboard. Het videobestand van het filmpje wat de leerlingen maken kan te groot zijn om te versturen, bespreek met de leerlingen hoe je het videobestand van hen wilt ontvangen. Je begeleidt als docent zelf de leerlingen tijdens de opdracht, op de volgende bladzijde staan tips hoe je dit kunt doen.</p>
Materialen	<p>Per groepje een smartphone of tablet om mee te filmen.</p> <p>De link naar het instructiefilmpje: www.nemosciencemuseum.nl/jijbentinbeeld. Per groepje het werkblad <i>Checklist</i> en <i>Storyboard</i>.</p>

LET OP

Er zijn in de tentoonstelling drie exhibits die niet gefilmd mogen worden, omdat daarin menselijke materiaal tentoongesteld is. Het gaat om *Een doorsnee mens*, *Seks!* en *Van cel tot baby*.

Deze activiteit doen de leerlingen zelfstandig in de tentoonstelling *Humania*. Hieronder vind je alle informatie om deze activiteit tot een succes te maken.

Praktische informatie

- Ga voor de activiteit naar de vierde verdieping; de tentoonstelling *Humania*.
- Maak groepjes van 2 tot 3 leerlingen.
- Maak afspraken hoe laat en waar je verzamelt na de opdracht.

Doel

Leerlingen staan langer stil bij het onderwerp van een exhibit in de tentoonstelling *Humania*. Ze reflecteren op aspecten van de mens en zichzelf in hun eigen omgeving, in het verleden, het nu en de toekomst.

Opdracht

De leerlingen maken een filmpje dat laat zien wat ze over zichzelf en elkaar te weten zijn gekomen bij één van de exhibits in de tentoonstelling *Humania*.

LET OP

Let op! De Instructiefilm en de werkbladen *Checklist* en *Storyboard* vind je hier www.nemosciencemuseum.nl Ga naar: Onderwijs VO/ Schoolbezoek NEMO/ Filmopdracht *Jij bent in beeld*.

Werkwijze

De leerlingen:

1. Kijken eerst de Instructiefilm. Dit kan op school of in NEMO.
2. Gebruiken het werkblad *Checklist* om de opdracht stap voor stap te doorlopen.
3. Maken gebruik van het werkblad *Storyboard* om samen te bedenken wat en hoe ze hun verhaal in beeld willen brengen.
4. Als het filmpje af is sturen de leerlingen het naar jou op een manier die past binnen de afspraken van jullie school.

Leerlingen begeleiden

In NEMO begeleid je leerlingen door vragen te stellen. Bij de vragen gaat het om onderzoeken en het prikkelen van de nieuwsgierigheid, je hoeft niet zelf het goede antwoord te weten.

Activiteit Filmopdracht *Jij bent in beeld*

Voorbeeldvragen die bij de filmopdracht *Jij bent in beeld* aansluiten:

- Waarom hebben jullie voor deze exhibit gekozen?
- Ben je iets nieuws te weten gekomen over je zelf en de ander? Wat?
- Wat zou je nog meer willen weten over het onderwerp van deze exhibit?

Ga samen met de leerlingen op onderzoek uit! Meer hulp nodig? Vraag samen hulp aan een NEMO-medewerker. Vaak kunnen zij demonstreren welke onderwerpen en/of principes er schuilgaan achter de opstelling.

TIP

Kijk voor de achtergrondinformatie bij een aantal van de exhibits in de tentoonstelling *Humania* in de docentenhandleiding op bladzijde 7 tot en met 9.

Humania

Inleidende les *Lokaal 69*

14

Verdiepende les *De klas in beeld*

17

Inleidende les *Lokaal 69*

In de tentoonstelling *Humania* kom je met spellen, tests en museale objecten alles te weten over je eigen soort: de mens. Een onderdeel van de tentoonstelling is voortplanting en seksualiteit. In deze les bezoeken leerlingen de interactieve schoolplaat *Lokaal 69*. Daarin komen onderwerpen aan bod die tijdens de seksuele voorlichtingslessen op school vaak worden overgeslagen.

Belangrijkste informatie op een rijtje

Locatie	In de klas
Tijdsduur	45 minuten
Lesdoelen	<p>De leerlingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ maken kennis met onderwerpen als: de eerste keer, sexting, porno, gender, seksuele voorkeur en plezier in seks; ■ zien in dat iedereen anders is en daarmee toch normaal; ■ weten waar ze met vragen over gender en seksualiteit terecht kunnen.
Vorbereiding	Bekijk <i>Lokaal 69</i> zodat je weet hoe de schoolplaat werkt en welke onderwerpen er in de plaat aan bod komen. Bedenk hoe je de schoolplaat in de les gaat inzetten.
Materialen	<p>Per leerling:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ een computer of tablet met daarop schooltv.nl/link/lokaal-69/.
Organisatie van de les	Omdat de onderwerpen die in <i>Lokaal 69</i> aan bod komen heel persoonlijk zijn, kunnen de leerlingen de plaat het best individueel bekijken. Daarna kun je de schoolplaat klassikaal nabespreken en er een aantal onderdelen uitlichten. Je kunt, afhankelijk van de onderwerpen die je wilt bespreken, de leerlingen zelf laten rondkijken of ze een lijstje meegeven van wat ze moeten bekijken.

Lesbeschrijving

Inleiding 5 minuten

Vertel de leerlingen dat ze de tentoonstelling *Humania* gaan bezoeken. *Humania* gaat over de mens, onder andere over het lichaam, je brein, DNA, gezondheid, gedrag, seksualiteit en verlangens. Vertel dat de leerlingen in deze les met behulp van de interactieve schoolplaat *Lokaal 69* zelf op onderzoek gaan naar seksualiteit, gender, porno en plezier in seks. De schoolplaat vind je *hier*.

TIP

Gebruik de schoolplaat bij de seksuelevoorlichtingslessen.

Lokaal69 bekijken 35 minuten

De schoolplaat bevat informatie in de vorm van video's, minigames, quizjes en tekst. Die kun je ontdekken door op de neon symbolen te klikken, de zogenoemde markers. Gebruik je muis om rond te kijken en in te zoomen. Zorg bij deze les voor een veilige sfeer in de klas, want de onderwerpen die aan bod komen zijn heel persoonlijk en kunnen gevoelig liggen. Laat de leerlingen de plaat daarom individueel bekijken.

Je kunt de schoolplaat op twee manieren verkennen: vrij of met de Markertour. De Markertour leidt de leerlingen langs verschillende onderdelen die te maken hebben met seks; het gaat van zoenen en masturberen naar de eerste keer en porno.

Onderwerpen in de Markertour zijn:

- Handig om te weten – Tekst met links naar sites over veilige seks, grensoverschrijdend gedrag en andere onderwerpen.
- Loop ik achter? – Filmpje waarin de vraag wordt besproken van iemand die zich afvraagt of diegene achterloopt op het gebied van seks.
- Hoe moet je tongen? – Filmpje waarin jongeren vertellen over hun ervaring met tongzoenen.
- Masturberen – Tekstje over masturberen.
- De eerste keer – Film over de eerste keer.
- Wat is consent? – Filmpje over consent en bepalen waar je grenzen liggen.
- Seksshaker – Spelletje waarbij leerlingen nadenken over wat zij belangrijk vinden bij seks.
- Voor het eerst – Diagram met de gemiddelde leeftijd van de eerste keer geslachtsgemeenschap.
- Doe de pornotest – Test je kennis over porno, wat is er waar over porno?
- Hoe echt is porno? – Filmpje over hoe porno wordt gemaakt en hoe echt porno eigenlijk is.
- Wat zou jij doen? – Quiz over sexting.

Let op

Deze schoolplaat gaat vooral over seksueel plezier. Meer informatie over veilige seks (het voorkomen van zwangerschap en soa's), vind je op sense.info.

Behandel bepaalde onderwerpen uit de schoolplaat

Je kunt de schoolplaat ook gebruiken om een bepaald onderwerp in de klas te behandelen. Om je daarbij op weg te helpen, hebben we er twee onderwerpen uitgelicht (met tussen haakjes de bijbehorende markers): homoseksualiteit en gender.

Homoseksualiteit

1. Torso (voorin, achter bureau) → video: twee lesbische meisjes vertellen over hun seksuele voorlichting.
2. Kussende poppetjes (vitruine voor) → video: hoe kom je uit de kast?
3. LHBTQIAP+ (regenboog raamkozijn) → tekst: uitleg van de begrippen.
4. De holebi-vooroordelenquiz (rode peaceteken) → quiz: over vooroordelen rond homo- en bisexualiteit.
5. Spiegel (bij ramen links) → video: het is oké als je nog niet weet wie je bent.

Gender

1. Barbies (vitruine voor) → video: wat is gender?
2. Genderkoek (poster rechts achterin) → tekst en afbeelding: wat is genderidentiteit?
3. Vlaggen (vlaggetjes rechts achterin) → tekst en afbeelding: over pridevlaggen.
4. LHBTQIAP+ (regenboog raamkozijn) → tekst: uitleg van de begrippen.
5. Hartje (vitruine achter) → video GSA Netwerk: wat is gender?
6. Spiegel (ramen links) → video: het is oké als je nog niet weet wie je bent.

Een aantal onderwerpen uit de plaat zijn heel geschikt om klassikaal na te bespreken, bijvoorbeeld:

- Oké of niet? (Poster rechts achterin: Ben je oké?)
Doe deze opdracht klassikaal op het digibord en bespreek samen wat wel oké is, wat niet en waarom. Waar ligt de grens? Mag je altijd nee zeggen? Meer informatie over deze werkvorm vind je op: www.allesoverseks.be/flirtertwister.
- Sextingquiz (like-hand raamkozijn)
Doe deze quiz klassikaal en bespreek de stellingen. Meer informatie over dit onderwerp vind je op: www.helpwanted.nl.
- Holebi-vooroordelenquiz (rode peaceteken)
Doe deze quiz klassikaal en bespreek de stellingen.

Afsluiting 5 minuten

Bespreek wat de leerlingen van de schoolplaat vonden. Vragen die daarbij kunnen helpen zijn:

- Hebben jullie dingen ontdekt die je nog niet wist?
- Heb je iets gezien, gedaan of gelezen wat je idee over dat onderwerp veranderd heeft?
- Zijn jullie onderwerpen tegengekomen waar je nog meer over zou willen weten?
- Tijdens de les over seksuele voorlichting gaat het meestal over voortplanting en veilig vrijen, maar in de schoolplaat gaat het meer over gevoelens en plezier in seks. Heb je hier iets aan gehad? Of: vind je dit belangrijk?
- Seksualiteit kent veel taboes. Waarom denken jullie dat het goed is om onderwerpen als seksualiteit en plezier in seks beter bespreekbaar te maken?

Wijs de leerlingen tot slot op de marker bij de rode telefoon, daar staat een linklijst met handige sites, boeken en series. Zo weten ze waar ze terecht kunnen als ze meer willen weten of hulp zoeken bij een bepaald onderwerp.

Verdiepende les *De klas in beeld*

Deze les is bedoeld om het bezoek aan de tentoonstelling *Humania* te verdiepen. De leerlingen reflecteren aan de hand van stellingen op de vraag 'Ben ik uniek of hetzelfde als iedereen?' Als de klas tijdens het bezoek de webapp en/of de filmopdracht heeft gedaan, kun je de resultaten hiervan bij deze les gebruiken.

Belangrijkste informatie op een rijtje

Locatie	In de klas
Tijdsduur	45 minuten
Lesdoelen	<p>De leerlingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ reflecteren aan de hand van stellingen op de vraag 'Ben ik uniek of hetzelfde als iedereen?'; ■ reflecteren op verschillende aspecten van de mens, waarbij deze onderwerpen aan bod komen: gedrag, erfelijkheid, hersenen en anatomie.
Vorbereiding	<ul style="list-style-type: none"> ■ Print het werkblad <i>Jouw unieke mening</i> (zie hierna). ■ Heeft de klas de webapp <i>Humania</i> gedaan? Log dan in op de klassenpagina om data van de klas klaar te zetten. ■ Heeft de klas in NEMO de filmopdracht <i>Jij bent in beeld</i> in NEMO gedaan? Zet dan de filmpjes die de leerlingen hebben ingeleverd klaar.
Materialen	<p>Per twee leerlingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Werkblad <i>Jouw unieke mening</i>
Organisatie van de les	<p>Begin de les met een klassengesprek over het bezoek aan de tentoonstelling <i>Humania</i> en de ervaringen van de leerlingen. Verdeel de leerlingen daarna in tweetallen die twee stellingen van het werkblad <i>Jouw unieke mening</i> kiezen en bespreken of ze het daar eens of oneens mee zijn. Bespreek als afsluiting klassikaal de stellingen en laat de leerlingen beargumenteren waarom ze het eens of oneens zijn met de stelling.</p>

Lesbeschrijving

Inleiding 5 minuten

Bespreek het bezoek aan NEMO. Leg hierbij de nadruk op de tentoonstelling *Humania*. De leerlingen hebben in NEMO met de webapp en/of de filmopdracht de vraag verkend of ze uniek zijn of hetzelfde als iedereen. In deze les reflecteer je samen met de leerlingen nog een keer op deze vraag, maar nu aan de hand van een aantal stellingen.

Jouw unieke mening 15 minuten

De leerlingen vullen per tweetal het werkblad *Jouw unieke mening* in. Ze kiezen twee stellingen en bespreken of ze het eens of oneens zijn met de stelling. Per stelling geven ze twee argumenten om hun opvatting te onderbouwen.

TIP

Als de klas de filmopdracht *Jij bent in beeld* heeft gedaan, gebruik dan een aantal filmpjes om de opdracht *Jouw unieke mening* in te leiden. Vraag voor je een filmpje deelt toestemming aan de leerling die het gemaakt heeft

Stellingen:

1. Ik ben uniek. (Exhibit: Kijk naar jezelf)
2. Mensen zijn volgzaam. (Exhibit: Doe de test)
3. Mijn naam zegt iets over wie ik ben. (Exhibit: Wat zegt je naam?)
4. Ik kies vaker voor de groep dan voor mezelf
5. Mijn manier van lopen is uniek. (Exhibit: Test je kleurgeheugen)
6. Vrije wil bestaat. (Exhibit: Wat jij wilt)
7. Als ik maar vaak genoeg sport, word ik zo sterk en lenig als ik wil. (Exhibit: Lichamelijk (on)mogelijk)

Nabespreken *Jouw unieke mening* 15 minuten

Bespreek klassikaal per stelling waarom de leerlingen het ermee eens of oneens zijn. De onderwerpen van de stellingen zijn gebaseerd op de onderwerpen van exhibits uit de webapp. Op blz. 07 vind je meer informatie over deze exhibits. Bij het nabespreken kun je deze informatie gebruiken.

Mogelijke extra bespreekpunten:

- Wat zijn jullie tijdens het gesprek te weten gekomen over elkaar?
- Is iemand iets nieuws over zichzelf te weten gekomen?
- Zijn jullie iets te weten gekomen over jullie als klas?

TIP

Bij een aantal opdrachten bij exhibits uit de webapp *Humania* zijn data van de klas verzameld. Deze data kun je uploaden in de vorm van een presentatie op het digiboard. Gebruik de data van de klas om de stellingen na te bespreken. Je vindt de presentatie nadat je bent ingelogd op de klassenpagina.